

richtmakende
r).

teer nog eens
C. Veenhof is
eelingen dien-
voornaamste.
Drachten des-
il J.L.: feitelijk
e zonden der
C.H.T. De gang
zoönlijk moes-
ken over het
i 34-37. Een
gesproken, ook
hypothetisch,
e kerkeraads-
ingen, of „De
o scherpe af-
spreken wilde,
eld gedurende
ich permitte-
mdat (volgens
ELIJKHEID is
volhardt, dat
om de zonde
te doen“. Con-
ten zijn door
IOMENTEEL
rik mij de
vraut“ destijds
ite „over het
i Ds v. d. W.

ltoos een zeer
dan wanneer
Welke deze
tenorde in
denen hier
de classis
waar zij ver-
een kerkelijke
eventieven
targelaten
en censuur
et gekend
erst beden-
reken niet
ats gevon-
de dingen

in classis, die
omdat h.i. de
weg bewan-
te erkennen,
hebben te er-
„De Heraut“
staf gebroken,
ds de kwestie
Mogen wij nu
de dagen van
vraut“ destijds:
rdeelen of een
iet aan de
eraad op“

mer der week

Mr A. F. de
De rechts-
ke kerken
ak opgekomen
orstanders
even, alsof
en, in eeni-
nemen tot
beweging
dofambts-
in den Kerke-
oor te brengen

vatting van
wordt dan met
urde kerkrecht,
nici (! K. S.)
er vroeger

een kerkelijke
argadering
l.... Al is de
genoemde ge-
verband, daar-
geleid, dat een
erkeraad er in
n uitspreken...
sis of Synode,
k (d.w.z. nadat
deld was) cen-
ternaad oproeg,
i maken en
....

minste be-
en, dat de
weigerde
te voeren...
d over bestaan,
Walcheren,
op niet on-
n het recht
erste instantie

oordeel uit te
len van ons
handhaven,
te moeten
lenis leidt ons
urt, synode van

36. Wat is het onderscheid tusschen de Wet en het Evangelie?

De Wet bevat het natuur-verbond (foedus naturale), in de schepping door God met de menschen aangegaan; d.i. (t'verband), dat den menschen van nature bekend is; en eischt van ons volmaakte gehoorzaamheid jegens God, en belooft aan wie haar metterdaad bewijzen het eeuwige leven, maar bedreigt met eeuwige straffen wie haar niet metterdaad bewijzen.

Het Evangelie evenwel bevat het verbond der genade; d.i. (het verbond), dat zich geenszins als van nature bekend voordoet; het wijst ons aan de vervulling in Christus van die gerechtigheid, die de Wet vordert, en de herstelling (van haar) in ons door den Geest van Christus; en belooft uit genade om Christus' wil, het eeuwige leven aan hen, die in Hem gelooven.

37. Leert het Evangelie dan, dat het verbond van Gods genade zich uitstrekt tot alle menschen?

Het roept wel allen tot dat verbond; maar alleen zij worden deelgenooten er van, die het omhelzen en bewaren, d.i. die met een waar geloof Christus, die hun wordt aangeboden, en Zijn weldaden aannemen.

38. Wat is het geloof?

Het is met beslistheid instemmen met het gansche Woord Gods, dat ons overgeleverd is, en een vast vertrouwen, waardoor ieder afzonderlijk vaststelt, dat hem door God vergeving der zonden, gerechtigheid en t'ewig leven, geschonken is, om niet, om de verdienste van Christus en door Hem; (welk vertrouwen) in de harten der uitverkorenen, door den Heiligen Geest, ontstoken, ons tot levende leden van Christus maakt en in ons verwekt de waarachtige liefde en aanroeping van God.

39. Welke is dan de hoofdsom der dingen, die ons het Evangelie voorstelt om te gelooven, opdat wij deelgenooten van het Goddelijk verbond mogen zijn?

Deze is vervat in de artikelen des geloofs of de Apostolische Geloofsbelijdenis.

40. Hoeveel hoofddeelen zijn daarbij (te onderscheiden)?

Drie. Het eerste van onze Schepping en Onderhouding; het tweede van onze verlossing; het derde van onze heiligmaking.

41. Wat is het eerste deel?

IK GELOOF IN GOD, DEN VADER, DEN ALMACHTIGE, SCHEPPER DES HEMELS EN DER AARDE.

42. Wie is God?

Hij is een eenig geestelijk wezen, redelijk, eeuwig, oneindig, onderscheiden van alle schepselen, waarachtig, goed, rechtvaardig, vlekkeloos rein, barmhartig, weldadig, vrijmachtig, bron en oorzaak van alle goed(en), van onmetelijke macht en wijsheid, Zich vertoornend over de zonden. Hij is de Eeuwige Vader, die den Zoon als Zijn Beeld van eeuwigheid gegenereerd heeft, en de Zoon, het Beeld des Vaders, met Hem eeuwig, en de Heilige Geest, die uitgaat van den Vader en den Zoon. Zóó is de Godheid geopenbaard door het waarachtige Woord en de Goddelijke getuigenissen. De eeuwige Vader met den Zoon en den Heiligen Geest heeft geschapen, bewaart en bestuurt door Zijn voorzienigheid, hemel en aarde en alle schepselen en vergadert Zich in het menschelek geslacht een eeuwige Kerk, om Zijns Zoons wil en door Hem, en is de Rechter van rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

43. Daar er slechts één God is, waarom noemt gij den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest?

Omdat God Zich alzoo in Zijn Woord en Goddelijke getuigenissen geopenbaard heeft, dat de eeuwige Vader en de Zoon en de Heilige Geest drie personen zijn, waarlijk door eigenschappen van elkander onderscheiden, en nochtans slechts één Goddelijk Wezen en één God, de Schepper van hemel en aarde, in Wien wij gedoopt worden en Dien wij moeten aanbidden.

44. Waarin komen Zij dan met elkaar overeen?

Eerstelijk, dat Zij een éénig wezen zijn en een éénig God. Daarna, dat zij in alle opzichten aan elkaar gelijk zijn in eeuwigheid, macht, majesteit, wijsheid en goedheid.

45. Waarin verschillen Zij echter van elkander?

De eeuwige Vader is de eerste persoon der Godheid, die van eeuwigheid den Zoon genereert; en alles goeds in alle schepselen uitwerkt door den Zoon en den H. Geest. De Zoon is de tweede persoon der Godheid, het Beeld, de Wijsheid en het Woord des Vaders, die van eeuwigheid door den Vader is gegenereerd, door Wien de Vader alles geschapen heeft en onderhoudt, die uit den schoot des Vaders gezonden is om het Evangelie bekend te maken, de menscheleke natuur aan te nemen en te worden Middelaar, Verlosser, Rechtvaardigmaker en Zaligmaker.

De Heilige Geest is de derde persoon van de Godheid, uitgaande van den Vader en den Zoon, die gezonden wordt om de harten der geloovenden in Christus te heiligen.

46. Wat is in God gelooven?

Het is met zekerheid vaststellen, dat deze eenige ware God, die Zich geopenbaard heeft in de Kerk, de Heere is van alle schepselen, zoodat Hij met het hoogste recht met hen doen kan, wat Hij maar wil; dat Hij echter ons alzóó wel wil, dat alles, wat tot ons heil strekt, door ons van Hem mag verwacht worden.

47. Waarom noemt gij Hem VADER?

Ten eerste, omdat Hij de eeuwige Vader is van onzen Heere Jezus Christus; ten tweede, omdat Hij de Vader is der geloovigen, die Hij in Christus (tot kinderen) heeft aangenomen.

48. Waarom DEN ALMACHTIGE?

Omdat Hij alles, wat Hij wil, kan en doet, in hemel en op aarde, alzoo dat er niets buiten Zijn wil en besluit geschiedt.

49. Wat beteekent het: in God, als den Vader en den Almachtige, te gelooven?

Het is: zeker te weten, dat Hij alles, wat tot onze zaligheid strekt, op de meest getrouwe en goedgunstige wijze, zoowel wil als kan tot stand brengen.

50. Waarom voegt gij erbij: DEN SCHEPPER DES HEMELS EN DER AARDE?

Omdat Hij alle andere dingen uit niet gemaakt heeft, en ze door Zijn tegenwoordigheid (= macht) onderhoudt en door Zijn voorzienigheid bestuurt, tot Zijn verheerlijking en tot heil der Zijnen.

51. Heeft Hij dan ook de kwade dingen geschapen?

Alles wat God geschapen heeft, was zeer goed, maar de duivelen en de menschen hebben zich moedwillig van God afgewend en zijn verdorven geworden.

52. Wat noemt gij Gods voorzienigheid?

Gods eeuwig, onveranderlijk, alwijs en zeer goed raadsbesluit, in overeenstemming waarmede alle dingen geschieden en tot verheerlijking van den Schepper bestid worden.

53. Moet men zeggen, dat ook de boosen door God geregeerd worden?

Door Zijn macht en raadsbesluit werkt Hij door hen uit, wat Hijzelf wil, zoodat zij zonder Zijn wil zich zelfs niet bewegen kunnen, maar door Zijn genade en Heiligen Geest maakt Hij hen niet heilig noch leidt Hij hen.

54. Is God dan geen oorzaak van de zonden, die zij begaan?

Geenszins. Want God kan ook door de allerslechtsten niets anders dan het beste en meest rechtvaardige tot stand brengen en uitvoeren.

Dat zijzelf echter zondigen, terwijl God door hen werkt wat goed is, daarvan is niet de oorzaak Gods goede wil en rechtvaardig oordeel, maar de verdorvenheid, die in hen zelf kleeft en die zij uit eigen beweging over Zich gehaald hebben.

55. Wat beteekent het: te gelooven in den Schepper des hemels en der aarde?

Het is: verzekerd te zijn, niet slechts dat wij door God geschapen zijn, maar ook, dat wij door Hem gevoed en onderhouden worden met al het onse; dat alle dingen en alle schepselen zóó door Zijn hand gehouden en geregeerd worden, dat niets ons kan wedervaren dan wat naar Zijn goeden en voor ons heilzamen wil is.

R.

G. B.

LITERATUUR EN KUNST

Een historische roman.

Een Oud-Hollandsche Burgemeestersdochter, door Wouter van Riesen. — Uitg. v. Loghem Slaterus, Arnhem.

Trekken de boeken van Wouter van Riesen wel de aandacht die ze verdienen? We betwijfelen het. Het gaat er mee als met het werk van de gezusters Engelberts, (L. E. en Ignatia Lubeley), aan wier werk dat van Van Riesen zoo sterk verwant is. Het wordt door te weinigen gekend. Laat men zich afschrikken door den historischen roman, veronderstelt men een Bosboom-Toussaintsche langwijligheid? Het werk van Wouter van Riesen heeft deze eigenschappen wel allermint.

Het is een zeer rustig, beschaafd proza dat deze auteur schrijft. Zijn gegeven heeft hij, evenals in zijn vorige boeken, geput uit oude brieven en journaals. Ditmaal uit het „Journaal“ van Constantijn Huygens den Zoon, secretaris van Prins Willem de derde. De ondertitel van zijn boek luidt: een liefdes-tragedie uit de zeventiende eeuw.

Wat een prachtige figuur is deze Oud-Hollandsche burgemeestersdochter Anna de Backer! Als kind reeds is ze de onvervaarde, militante strijdster voor het recht, als ze zich in jongenskleeren steekt om bij het beleg van Heusden haar stad te helpen verdedigen. Anna blijft zichzelf gelijk tot het eind toe, in heel haar bitteren strijd om recht te krijgen voor haar vaderloos kind.

In de veilige beslotenheid van het groote gezin groeit Anna op tot een klooke jonge vrouw. Maar dan komt Floyd in haar leven, de mooipratende Engelsche officier, gelegd in het Heusdensche garnizoen. Hij oefent een onverklaarbaren invloed uit op Anna. Ze heeft hem niet lief, maar hij weet de fiere Anna zoo ver te krijgen dat ze haar eer verliest. Floyd wordt overgeplaatst en verdwijnt. Maar in de kerkregisters van Heusden worden op 14 September 1688 Anna's vaderlooze tweelingen ingeschreven.

Geweldig grijpt deze gebeurtenis in in het gezin van den magistraat Backer. Anna's moeder en haar zuster Mieke steunen haar in alles. Het ééne kindje sterft al spoedig. En van nu af aan heeft Anna maar één doel: eerherstel zoeken voor haar kind dat is overgebleven.

Ze ontziet zich zelfs niet om naar Engeland over te steken, waar Floyd thans is in het gevolg van den Stadhouder-Koning. Met Mieke samen onderneemt ze den avontuurlijken tocht. De twee wilskrachtige meisjes komen in Engeland aan, na een vreeselijken overtocht. „Zwak, afgemat door de zeeziekte. Een dame stierf aan de kinderpokken; als door een wonder werd geen der anderen besmet, hoewel de nacht in den storm doorgebracht werd op matrassen, die over den kajuitsvloer gespreid lagen; allen dicht opeen en door elkaar“.

Het Evangelie van de enge poort.

„Ga in door de enge poort“ heeft Jezus gezegd. (Matth. 7:13.) Ook dit waarachtige Woord Gods zullen wij onverzwakt laten staan. Neen, de Heiland heeft niet gezegd: Gaat eens in uw leven in door de enge poort. Dan was het betrekkelijk gemakkelijk. Immers in dit geval kon men zijn gehoor — in en buiten de kerk — eenvoudig indeelen in bekeerden en onbekeerden (om van de bekeerders maar te zwijgen!). Was ik, naar eigen meening of naar het oordeel der liefde, onder de eerste categorie te rangschikken, wel, dan was het angstige van het evangelie af. Het angstige, maar ook de actualiteit. De prediking werd dan voor ons retrospectief en de vraag rijst dan licht op — ze is in deze beschouwing ook volkomen gemotiveerd — waarom men dit eigenlijk iederen Zondag tweemaal hooren moet? Maar deze opvatting, die weleens „de zware“ genoemd wordt, is ontstellend licht. Neen, de Heere ziet, als Hij onze kerkgangen gadeslaat, niet een schip vol bekeerden en een gaanderij onbekeerden! Hij ziet ons allen zitten, van den preekstoel en de ouderlingenbank af tot de achterste bank van de gaanderij toe, als onbekeerden! Tot óns spreekt Hij: Gaat in door de enge poort!

Hoewel het beeld van de enge poort op zichzelf genomen in meer dan één zin zou kunnen verklaard worden, schijnt uit het verband mij duidelijk, dat het hier gaat over het wandelen der geloovigen naar de Wet des Heeren. Christus had immers in de Bergrede de Wet doen schitteren in al haar schoonheid, Hij heeft het Godsrecht doen blinken boven het gewoonterecht. Hij heeft Zijn hoorders in de consciëntie gegrepen. Ondanks de trouwe Wetsprediking, in onze kerken gebruikelijk, zijn wij aan deze heilige woorden gewend. Wij hooren het jaar aan jaar: dat alle onkuishheid van God vervloekt is, of: God verbiedt niet alleen dat stelen en rooven hetwelk de overheid straft, maar met dat al zakt onze levenstoestand en verslordigt onze wandel op een bedenkelijke wijze. Als dan vraag 115 van den Catechismus komt met het bekende: waarom laat God ons dus scherpe lijn de Tien Geboden prediken? zouden wij kunnen antwoorden: opdat wij vromelijk er naar luisteren zouden, zeggende: jammer, dat wij daar niet naar leven kunnen en om voorts te wandelen zoo goed en zoo kwaad als dat uitkomt... Hoe is het mogelijk? Het is alleen mogelijk, omdat wij in de Wet God niet gehoord en gezien hebben. Omdat wij niet verstaan hebben dat achter de bekende vraag: waaruit kent gij uw ellende? een andere, diepere vraag ligt: Waaruit kent gij uw God? Uit Zijn heilige Wet! Wij hebben de Wet maar al te veel opgevat als een soort reglement waaraan wij niet meer onderworpen waren. Maar Christus komt tot ons en zegt: Gaat in door de enge poort! De Heiland heeft ons geen weg gewezen, waarop een mensch zoo op zijn doolie gemakje zou kunnen zalig worden. Daar is soms een goedbedoelde evangelisatieprediking, die het ongeveer zoo voorstelt: Boeddha is streng, Confucius is streng, maar Jezus is o zoo soepel! O, doe toch nooit mee aan die platvloersche en God-onteerende voorstelling der genade! De Heiland heeft ons niet voor den duivel verlost, maar om Gode een heerlijk eigendom te zijn. Hij heeft ons voor het leven naar Gods Wet verlost. Niet alleen dat ons hart zich vereenigen moet met de belofte des evangelies. Tenzij ons hart zich vereenigt hebbe met den eisch der Wet, wij zullen in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.

De poort is eng... maar de uitnoodiging is ruim! De Heiland heeft geen borden opgericht: Verboden Toegang! Eigen Weg! Gevaarlijke helling! Hij roept: Gaat in! Wie riep Hij? Ziet zo zitten: zeebonken, tollenaars, Galileesche Joden-van-de-derde-gaanderij! Wat een stelletje, armen, treurigen, blinden, hongerigen! Gaat in! zegt de Gezegnede Heiland. Hij staat er niet bij toe te zien: zie maar hoe gij dat klaarspeelt, maar Zijn Woord is met macht. Hij doet ons ingaan, gisteren, vandaag, morgen.

O, die breede weg, mijn broeder, dat is geen weg uit een andere stad, mijnen ver van u verwijderd, die breede weg staat ook in uw stratenplan. Ik zag u er gisteren nog op wandelen, zijn stof heeft vandaag weer mijn voeten bezoedeld.

Wie kan dan zalig worden?

Ik, ellendig mensch... danke God.

N. B.

Een bittere ontgoocheling wacht Anna en Mieke in Engeland. Al hun verzoek- en smeekschriften aan den Koning hebben niet het minste resultaat. Floyd is een dapper krijgsman; met zijn particulier gedrag kunnen zijn superieuren zich niet inlaten.

Na een lang verblijf in Engeland keeren de zusters terug naar Den Haag. Met haar vriendin Joffer van Dalen, begint Anna een modezaak. Ze